

Анализа правних и економских аспеката примене принципа „загађивач плаћа“

Институт економских наука

Правни факултет за привреду и правосуђе, Привредне академије

Циљ пројекта

- Главни циљ:
 - Преглед тренутног стања економских и правних аспеката примене принципа „загађивач плаћа“ у Србији
 - На бази анализе дати предлоге за креирање препорука које би требало да укажу на начине за доследнију и ефикаснију примену принципа

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

Методологија

- Истраживање је подразумевало квалитативан и квантитативан приступ.
- Деск истраживање - преглед литературе и одабраних садржаја (расположиве документације, националних стратегија, јавних политика и правних аката који регулишу област заштите животне средине).
- Истраживачи сами бирали теме у односу на актуелност.
- Дубински интервју – циљ прикупљање информација и података за детаљније разумевање проблема и ограничења, више од 20 представника привредних друштава из осам градова широм Србије је интервјуисано
- Анкетни упитник - циљ прикупљање података, до којих није могуће доћи на други начин. Анкетно истраживање је спроведено у периоду март-јун 2018. године, интернетом и при посетама загађивачима.
- Проблеми:
 - Иницијални контакт
 - Одзив предузећа и заинтересованост за учествовање у истраживању су били изузетно ниски
 - Употребљивост податка
- Иницијално планирано 7 научних радова, истраживачи су, препознали значај више засебних тема, које није било могуће обрадити кроз седам радова, те је одлучено да се креира 12 научних радова.

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Резултати

- Сходно профилима учесника и задатој теми, монографија је подељена у два дела.
 - Први део монографије третира економске аспекте принципа „загађивач плаћа“, док се други део бави анализом правне проблематике. Седам радова који третирају различите актуелне економске аспекте везане за принцип загађивач плаћа.
 - Други део монографије сачињава пет радова који анализирају актуелну правну проблематику везану за принцип загађивач плаћа.

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Резултати

1. Исидора Љумовић - ПРИНЦИП „ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА“: ЕКОНОМСКА ИДЕЈА ИЛИ КОНЦЕПТ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
2. Оливера Јовановић, Јован Зубовић - „ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА“ - СТАЊЕ И ПЕРСПЕКТИВЕ ЗЕЛЕНОГ ФОНДА
3. Славица Стевановић - ИЗВЕШТАВАЊЕ О ЗАГАЂЕЊУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ: ПРАКСА ВЕЛИКИХ ЗАГАЂИВАЧА И ПРЕДУЗЕЋА У НОВОМ САДУ
4. Михајло Ђукић - ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У СКЛАДУ СА ПРИНЦИПОМ „ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА“ - ЛОКАЛНИ КОНТЕКСТ
5. Петар Митић - ЕКОЛОШКИ ПОРЕЗИ У ЕУ28 И РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ – ПРИМЕНА ПРИНЦИПА „ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА“
6. Аида Ханић - ПРИНЦИП ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА КРОЗ ПРИМЕНУ ЕВРОПСКОГ СИСТЕМА ЗА ТРГОВИНУ ЕМИСИЈАМА (ЕУ ЕТС) У СРБИЈИ
7. Дејана Павловић - ОД ПРИНЦИПА ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА КА КОНЦЕПТУ ЗАГАЂИВАЧ НЕ ЗАГАЂУЈЕ: СТУДИЈА СЛУЧАЈА ЗЕЛЕНИХ ХОТЕЛА
8. Сања Шкорић, Александра Кочовић - ПРАВНА РЕГУЛАТИВА ЕКОНОМСКИХ ИНСТРУМЕНАТА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
9. Нада Ђуричић, Иван Јоксић - ЈАВНЕ ПОЛИТИКЕ И ОСТАЛА СТРАТЕШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА (НАЦИОНАЛНА И ЛОКАЛНА - ГРАД НОВИ САД) У КОЈИМА СЕ ДЕФИНИШЕ ПРИНЦИП ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА
10. Ненад Бингулац, Горан Милојевић - ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА КОЈА ДЕФИНИШЕ ПРИНЦИП ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА
11. Урош Новаковић, Горан Милојевић - УСАГЛАШЕНОСТ НАЦИОНАЛНЕ И РЕГУЛАТИВЕ ЕУ КОД ПРИНЦИПА ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА И ПРАКСА ЕВРОПСКОГ СУДА ЗА ЉУДСКА ПРАВА
12. Милан Почуча, Милица Милић - АНАЛИЗА ПРАВНИХ АКТА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ КОЈИ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИНЦИП „ЗАГАЂИВАЧ ПЛАЋА“ У СРБИЈИ

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Могућност имплементације, односно коришћења резултата пројекта

- Резултати рада на овом пројекту су пре свега намењени научној јавности и креаторима националних политика.
- Мали број научних истраживања на ову тему, те резултати могу послужити истраживачима при изради нови истраживања и продубљивању сазнања из ове области.
- Препоруке могу бити корисне носиоцима економских политика, на локалном и националном нивоу, како би креирали оптимална решења у области заштите животне средине.
- Препоруке креиране на нивоу предузећа, пре свега би требао да подстакну процес освешћивања по питању заштите животне средине, као и креирање корпоративног имиџа који уважава принципе здраве и одрживе средине.
- Боље разумевање истраживаних феномена може помоћи носиоцима економске и социјалне политике у процесу придруживања ЕУ.

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Допринос пројекта унапређењу стања у тематској области

- Реализоване пројектне активности су дизајниране тако да утичу на понашање друштва у целини и да омогуће дугорочне ефекте на подизање свести о проблемима животне средине, као и на побољшање стања и смањење загађења животне средине.
- Активности су усмерене ка подизању свести о проблемима загађења животне средине и о последицама овог проблема.
- Циљ је био промовисање политике заштите животне средине засноване на принципима одрживог развоја и примени ефикасних система управљања заштитом животне средине, све у циљу позитивног доприноса природи и друштву и побољшања резултата у области заштите животне средине.

1958
FACULTY OF
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Препоруке – Национални ниво:

- Повећање ефикасности трансфера законски дефинисаног дела накнада за загађење животне средине из републичког у локални буџет.
- Побољшање инструмената за државне подстицаје за предузећа која улажу сопствена средства у еколошку заштиту. Информисање ових предузећа о пореским олакшицама, субвенцијама и осталим врстама државних подстицаја за смањење загађења животне средине.
- Инкорпорирање захтева директива Европске уније које се односе на извештавање о нефинансијским информацијама, које укључују и информације везане за животну средину, у законску регулативу у Србији.
- Проширење аналитичког контног плана предузећа како би се предвидели посебни аналитички рачуни за појединачне расходе по основу накнада за загађење животне средине, накнада за заштиту и унапређење животне средине, еколошке обавезе, инвестициона улагања и остале позиције које се односе на животну средину.
- Повећање свести јавности о примени и начину функционисања ЕУ ЕТС система. Креирати публикације и остали штампани материјал, те организовати предавања за запослене у индустријама које ће бити део ЕУ ЕТС система.

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Препоруке – Локални ниво:

- Повећање транспарентности локалних самоуправа по питању висине и структуре прихода од накнада за загађење и накнада за заштиту и унапређење животне средине, као и намене трошења средства која су прикупљена од поменутих накнада. Потребно је искључити сваку могућност да се средства која се приходују од накнада троше ненаменски и изван фондова за тачно утврђене намене или преносе из године у годину у ситуацији када постоји низ нерешених проблема, између осталог дефинисаних пост скрининг документом за поглавље 27.
- Јачање капацитета локалне самоуправе за управљање локалном политиком заштите животне средине.
- Повећање транспарентности система финансирања и утврђивања обавезе обелодањивања извора прихода, износа накнада и повезивање финансираних активности са изворима финансирања.
- Организација едукативних предавања за запослене у локалним самоуправама на чијим подручју послују предузећа која ће бити део ЕУ ЕТС система.

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE

Препоруке – Привредна друштва:

- Подстицај предузећа да обелодањују детаљније информације о животној средини у редовним финансијским и нефинансијским извештајима; раде на унапређењу процеса припремања и објављивања еколошких извештаја; упоредо са мерењем и приказивањем економских индикатора прате и објављују еколошке и социјалне карактеристике предузећа.
- Подстицај развоја и ширења добре праксе извештавања о одрживом развоју у складу са захтевима међународних стандарда, како би се унапредио корпоративни имиџ загађивача, као и степен информисања интересних група предузећа о активностима и ризицима који су повезани са одрживим развојем.

INSTITUT
EKONOMSKIH
NAUKA

COGNOSCERE EST MUTARE